อนุสรณ์
พันเอก บุร เชิดบุญชาติ

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ

พันเอกบุร เชิดบุญชาติ

วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๙

พันเอก บุร เชิดบุญชาติ

ชาตะ ๒๒ มิถุนายน ๒๔๔๐

มรณะ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘

ประวัติ
พันเอก บุร เชิดบุญชาติ

พันเอก บุร เชิดบุญชาติ นามเดิม บุญรอด เกิดเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๔๔๐ ที่ตำบลบริบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี เป็นบุตรของหมื่นภักดีราชกิจ (นาค) และนางหญิง มีน้องสาวร่วมบิดามารดาเพียงคนเดียว ชื่อนางบุญเกิด เชิดบุญชาติ

เมื่อยังเยาว์ได้เข้าศึกษาอักขระเบื้องต้นที่โรงเรียนวัดแก้วพิจิตร จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๕ ได้เข้ารับการศึกษาในกรุงเทพ ฯ ที่โรงเรียนมัธยมวัดบพิตรพิมุข โดยพำนักอยู่กับพระมหาวิชัย ประสังสิต วัดสัมพันธวงศ์ เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนมัธยมวัดบพิตรพิมุขแล้ว ได้สมัครเข้าเป็นนักเรียนนายร้อย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๙ หลังจากที่ศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนนายร้อยเป็นเวลา ๕ ปี ก็สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนักเรียนทำการนายร้อย เข้าประจำกรมทหารบกช่างที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๔

การรับราชการ

๑.	๑๓ มิถุนายน ๒๔๕๙	เป็น	นักเรียนนายร้อย
๒.	๑ พฤษภาคม ๒๔๖๔	เป็น	นักเรียนทำการนายร้อย ตำแหน่งประจำกรมทหารบกช่างที่ ๑
๓.	๒๗ ธันวาคม ๒๔๖๔	เป็น	*นายร้อยตรี* ตำแหน่งคงเดิม
๔.	๑ พฤษภาคม ๒๔๖๖	เป็น	ประจำกรมทหารช่างที่ ๓
๕.	๗ พฤษภาคม ๒๔๗๐	เป็น	*นายร้อยโท* ตำแหน่งประจำกรมทหารช่างที่ ๒

๖. ๑ เมษายน ๒๔๗๑ เป็น ประจำกองพันทหารสื่อสาร ๒ กรมทหารช่างที่ ๒
๗. ๒๐ สิงหาคม ๒๔๗๓ เป็น ผู้บังคับกองร้อย ประจำกรมยุทธโยธาทหารบก
๘. ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๗๕ เป็น *ขุนเชิดโยธาการ* ถือศักดินา ๖๐๐
๙. ๑ เมษายน ๒๔๗๖ เป็น ประจำแผนกช่างยุทธภัณฑ์ กรมยกกระบัตรทหารบก
๑๐. ๑ เมษายน ๒๔๗๗ เป็น *นายร้อยเอก* ตำแหน่งประจำกรมยุทธโยธาทหารบก
๑๑. ๒๑ พฤษภาคม ๒๔๘๐ เป็น หัวหน้าแผนกที่ ๑ กรมยุทธโยธาทหารบก
๑๒. ๑ เมษายน ๒๔๘๒ เป็น *นายพันตรี* ตำแหน่งคงเดิม
๑๓. ๒๓ พฤษภาคม ๒๔๘๔ เป็น รักษาราชการเจ้ากรมยุทธโยธาทหารบก
๑๔. ๑๙ มิถุนายน ๒๔๘๔ เป็น *นายพันโท* ตำแหน่งคงเดิม
๑๕. ๑๖ สิงหาคม ๒๔๘๕ เป็น เจ้ากรมยุทธโยธาทหารบก
๑๖. ๑ กรกฎาคม ๒๔๘๗ เป็น *นายพันเอก* ตำแหน่งคงเดิม
๑๗. ๑ มกราคม ๒๔๘๙ เป็น รองพลาธิการทหารบก
๑๘. ๒๘ มกราคม ๒๔๙๑ เป็น ผู้อำนวยการโรงเรียนพลาธิการทหารบก
๑๙. ๗ กรกฎาคม ๒๔๙๓ เป็น พลาธิการกองทัพภาคที่ ๑
๒๐. ๑ ธันวาคม ๒๔๙๔ เป็น สำรองราชการ กองทัพบก
๒๑. ๑ เมษายน ๒๔๙๕ เป็น สำรองราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

ราชการทัพที่สำคัญ

๑. ราชการสนามกรณีพิพาทกับอินโดจีน ฝรั่งเศส ตั้งแต่ ๒๗ ธันวาคม ๒๔๘๓ ถึง ๓๐ เมษายน ๒๔๘๔

๒. ราชการสนามในกรณีฉุกเฉินคราวสงครามอาเซียบูรพา ตั้งแต่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๕ ถึง ๑ มกราคม ๒๔๘๙

ราชการพิเศษที่สำคัญ

๑. เป็นกรรมการอำนวยการก่อสร้างและบูรณะจังหวัดลพบุรีเมื่อ ๑ เมษายน ๒๔๘๖

๒. เป็นผู้ช่วยเหลือในการก่อสร้างและปรับปรุงถนนสายลพบุรี เมื่อ ๑๙ มิถุนายน ๒๔๘๗

๓. เป็นกรรมการเกี่ยวกับพลาธิการในการดำเนินงานสันติภาพ เมื่อ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๘

ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์และเหรียญ

๑. เหรียญบรมราชาภิเศกเงิน เมื่อ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘

๒. เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย เมื่อ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๗๔

๓. เบญจมาภรณ์ช้างเผือก เมื่อ ๒๑ กันยายน ๒๔๗๗

๔. จตุรถาภรณ์มงกุฎไทย เมื่อ ๒๐ กันยายน ๒๔๘๐

๕. จตุรถาภรณ์ช้างเผือก เมื่อ ๒๐ กันยายน ๒๔๘๒

๖. ตริตาภรณ์มงกุฎไทย เมื่อ ๒๐ กันยายน ๒๔๘๓

๗. เหรียญชัยสมรภูมิ เมื่อ ๒๕ เมษายน ๒๔๘๔ (กรณีพิพาทอินโดจีน)

๘. ทวิตียาภรณ์มงกุฎไทย เมื่อ ๔ ธันวาคม ๒๔๙๑

๙. ทวิตียาภรณ์ช้างเผือก เมื่อ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๖

การอุปสมบท

ได้อุปสมบทเมื่อ ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๙๐ ที่วัดบรมนิวาศน์ โดยมีสมเด็จพระมหาวีระวงศ์เป็นพระอุปัชฌาย์ และลาจากอุปสมบทเมื่อ ๙ พฤศจิกายน ๒๔๙๐

ครอบครัว

ได้สมรสกับนางปอง เชิดบุญชาติ มีบุตรธิดารวม ๔ คน คือ

๑. นายบุญรักษ์ เชิดบุญชาติ

๒. นายบุญฤทธิ์ เชิดบุญชาติ (ถึงแก่กรรม)

๓. นางบุญปรุง สุทธิสรโยธิน
(สมรสกับ นาวาอากาศเอก วิวัฒน์ สุทธิสรโยธิน)

๔. พันโท หญิง เปี่ยมสุข ศรศรี (สมรสกับนายชัชวาลย์ ศรศรี)

มีธิดากับนางทองคำ วิไลทอง ๑ คน คือ

๑. นางสาวบุญครอง เชิดบุญชาติ

มีธิดากับนางสำราญ เชิดบุญชาติ ๑ คน คือ

๑. นางสาวชุติพร เชิดบุญชาติ

พันเอก บุร เชิดบุญชาติ ได้ป่วยเป็นอัมพาตด้านซ้ายมาตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ ประกอบกับมีโรคประจำตัวคือ เบาหวาน จึงได้เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช เพื่อรักษาโรคเบาหวาน และเข้ารักษาตัวที่แผนกกายบำบัด ณ โรงพยาบาลเดียวกันนั้นบ่อยครั้ง ครั้งสุดท้ายแพทย์ตรวจพบว่าตับอักเสบและปอดบวม จึงเข้ารับการรักษาตัว ณ โรงพยาบาลนี้อีกเมื่อ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ และได้ถึงแก่กรรมด้วยอาการสงบเมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ เวลา ๒๓ นาฬิกา ๒๕ นาที รวมอายุได้ ๗๘ ปี ๕ เดือน ๕ วัน.

เมื่อเป็นนักเรียนนายร้อยชั้นมัธยม

เมื่อเป็นนายร้อยเอก

ถ่ายร่วมกับลูกทั้งสี่ เมื่ออายุได้ ๔๓ ปี

ถ่ายร่วมกับลูกที่ท่าอากาศยานดอนเมือง
เมื่ออายุ ๖๘ ปี

นายทหารบกชุด ๒๔๖๔
ในวันบรรจุศพ เมื่อ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๘

น้อง และลูก หลาน ในวันบรรจุศพ

ณ บริเวณสุสานวัดโสมนัส ฯ
ในวันบรรจุศพ

ลูก หลาน ญาติมิตร พร้อมหน้า
ณ บริเวณสุสานวัดโสมนัสฯ

คำไว้อาลัย

คณะของนายทหารบกชุด ๒๔๖๔

อีกครั้งหนึ่ง *เพราะการจากไปไม่มีวันกลับของพันเอกบุร เชิดบุญชาติ* เพื่อนที่รักทำให้พวกเราต้องไปชุมนุมกันที่ฌาปนสถาน กองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร เพื่อร่วมการกุศลในวันสวดพระอภิธรรมจนถึงการบรรจุศพ ก็ในโอกาสนี้เองท่านเจ้าภาพเปิดโอกาสให้พวกเราได้เขียนคำไว้อาลัยร่วมด้วยในหนังสือชำร่วยงานพระราชทานเพลิงศพของ พันเอก บุร เชิดบุญชาติ

ความประพันธ์บทหนึ่งซึ่งเพื่อนผู้นี้นิยมยิ่งนัก

พฤษภกาสร	*อีกกุญชรอันปลดปลง*
โททนต์เสน่งคง	*สำคัญหมายในกายมี*
นรชาติวางวาย	*มลายสิ้นทั้งอินทรีย์*
สถิตทั่วแต่ชั่วดี	*ประดับไว้ในโลกา*

เพราะฉะนั้นจึงไม่มีอะไรสงสัยว่าเหตุใดเพื่อน บุร จึงได้อบรมตนให้มีคุณธรรมเสมอด้วยคำขวัญอันนิยมของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง *"คุณค่าของนายทหารสัญญาบัตร"* ของเขาเองดังนี้.–

ในลักษณะของผู้ใต้บังคับบัญชา

ตั้งแต่อยู่ในสภาพของนักเรียนนายร้อยตลอดจนถึงความเป็นนายทหารชั้นผู้น้อย เพื่อนได้ประพฤติตนสุภาพอ่อนโยน อยู่ในวินัยอันดียิ่ง เป็นที่รักใคร่ของผู้บังคับบัญชา กิจการเกี่ยวกับการเงินซึ่งสำคัญก็ได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษ โดย

ตำแหน่งเจ้ากรมยุทธโยธาทหารบกสมัยสงครามมหาเอเซียบูรพา เขาได้ปฏิบัติงานมาโดยเรียบร้อย ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าเขามีความซื่อสัตย์สุจริตมาก

ในฐานะของนายทหารชั้นผู้ใหญ่

เพื่อนเป็นคนเห็นอกเห็นใจผู้น้อยใต้บังคับบัญชา ในการดูแลทุกข์สุข ในการให้ความยุติธรรม ในความสามารถต่อราชกิจอันเป็นหน้าที่ เช่น การสร้างถนนพหลโยธินตอนลพบุรี การก่อสร้างอาคารและโรงเรือนอันเร่งด่วน และยุ่งยากในสมัยสงครามและต่อ ๆ มา

ในฐานะของมิตรสหาย

เพื่อนเป็นคนที่มีน้ำใจกว้างขวาง มีอัธยาศัยดี มีน้ำใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ประพฤติประโยชน์ต่อมิตรสหาย เมื่อเห็นผู้ใดตกต่ำก็พยายามดึงเอาตัวมาร่วมงานด้วยมีพยานให้เห็นได้หลายคนในกรมยุทธโยธาทหารบกสมัยนั้น เป็นผู้วางตนเสมอเคยอย่างไรในตอนเป็นนักเรียนนายร้อย ก็คงเป็นอย่างนั้นเมื่อตนมีฐานะสูงในตำแหน่งหน้าที่ราชการ คือ มีการสังสรรค์กับเพื่อนฝูงเช่นเคย

ในฐานะของนายทหารนอกราชการ

เพื่อนเป็นผู้ยิ่งด้วยวัยวุฒิและคุณวุฒิในตระกูลของตน ได้ก่อร่างสร้างตัวมาพอควรแก่อัตภาพ ได้อาศัยเงินบำนาญเป็นเครื่องยังชีพเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ที่ได้อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการจริง ๆ ได้แบ่งบำนาญนั้นเองให้แก่บุตรและภรรยาใช้สอยตามความยุติธรรม เพื่อนออกจะเป็นคนดีเกินไปเมื่อพูดกันอย่างตรงไปตรงมาในการสงเคราะห์บุตรธิดาและภรรยา เพราะมีเมตตาคุณจริง ๆ หากจะมีอะไรไม่ถูกใจบ้างก็มีความอดทนเป็นอย่างยิ่งใช้ความเมตตาปราณีเป็นธรรมตัวนำลบล้างอกุศลจิตอื่น ๆ เสียสิ้น

คำไว้อาลัย

ด้วยคุณงามความดีของเพื่อน พวกเราชุด ๒๔๖๔ ได้ผลัดเปลี่ยนกันไปเยี่ยม ทั้งทางส่วนตัวและส่วนรวม ได้เห็นเพื่อนผู้ตกอยู่ในห้วงแห่งความทุกข์สำนึกตนอย่างที่มิใช่คนหลงใหล มีสติ–สัมปชัญญะพูดอย่างคนที่ปลงตกแล้วว่า *"ผมได้ทำทุกอย่างไว้เรียบร้อยไม่มีอะไรเป็นห่วงแล้ว"* พวกเราก็พอใจแต่ไม่นึกว่าเพื่อนจะต้องจากเราไปในเวลาอันรวดเร็วเกินความคาดคะเนของพวกเราซึ่งพากันหวังไว้ว่า *"โรคอย่างนี้ (อัมพาต) คงจะอยู่ได้นานมาก"* จึงตรงกับพระพุทธดำรัสว่า *"สัตว์โลกทุกรูปทุกนามต้องตาย แต่หารู้วันตายของตัวไม่"* ถึงมีคำคมว่า

"ได้พบกันวันนี้มีชีวิต อย่าเพลินคิดพบกันในวันใหม่
พุทธองค์ทรงสอนอย่านอนใจ สังวรไว้ชีวิตอนิจจัง"

ในที่สุดด้วยอำนาจกุศลผลบุญที่พวกเราได้ร่วมกันกระทำอุทิศให้เพื่อน *ขอจงดลบันดาลให้วิญญาณของเพื่อนรัก จงไปสู่สุคติเสวยสวรรค์สมบัติทุกทิวาราตรีเทอญ*

พลตรีหม่อมเจ้า มูรธาภิเศก
(มูรธาภิเศก โสณกุล)
หน. นายทหารบกชุด ๒๔๖๔

คำไว้อาลัยพันเอกขุนเชิดโยธาการ
(บุร เชิดบุญชาติ)

พันเอกขุนเชิดโยธาการ (บุร เชิดบุญชาติ) อดีตรองพลาธิการทหารบก กับผมเป็นญาติกัน ได้รู้จักและสนิทสนมกันตั้งแต่อายุยังเยาว์ ต่อมาก็ได้ไปมาหาสู่สนทนาวิสาสะกันอยู่เสมอ จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต ฉะนั้นผมจึงทราบความประพฤติและอุปนิสสัยของพันเอกขุนเชิดโยธาการเป็นอย่างดี

พันเอกขุนเชิดโยธาการมีบุคลิกลักษณะเป็นที่น่าสรรเสริญ คือเป็นสุภาพ-บุรุษมีมาแต่กำเนิด ได้รับการอบรมบ่มนิสสัยและศึกษาวิชาการที่ดี มีความกตัญญูกตเวทีต่อบุพการี มั่นคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเป็นนักเรียนก็มีใจคอกว้างขวางมีมิตรสหายมาก เมื่อเข้ารับราชการก็มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ราชการ มิตรสหายร่วมการงานก็รัก ผู้น้อยอยู่ใต้บังคับบัญชาก็นับถือ และผู้ใหญ่ผู้บังคับบัญชาก็โปรดปราน

พันเอกขุนเชิดโยธาการมีคุณสมบัติอัตตประโยชน์ และปรัตถประโยชน์ดังนี้ เมื่อมีอันต้องจากโดยไม่มีวันกลับมาสู่โลกนี้อีก จึงเป็นที่น่าเสียดายของบุตรภรรยาและญาติมิตรอย่างสุดซึ้ง

ในที่สุดนี้หวังว่าคุณงามและความดี และบุญกุศลราชที่พันเอกขุนเชิดได้ก่อสร้างไว้ ก็จักได้อุปถัมภ์ให้พันเอกชุนเชิดโยธาการผู้จากโลกนี้ ไปสู่สุคติโลกสวรรค์ทุกประการ

วสันตดิลกฉันท์ ๑๔

บรรดาประชานิกรสัต– วอุบัติ ณ โลกา
นับปีมิร้อยก็มรณา ชิวพรากประจากจร
มาตร์แม้จะล่วงสตฉนำ เพราะชำรุดชรารอน
จักจบประสบชิวิตะมรณ์ นิจะแน่มิแปรปรวน
พรัดพรากประจากมิตระญาติ ก็เอนจอนาถครวญ
พึงเห็นติลักษณะประมวญ สติสัมปชัญญาณ
อันปวงสกลสริระกาย จิตะหมายสสังขาร
บัญญัติโลกิยะวิจารณ์ ก็วิจิตร์ประดิษฐ์นาม
ให้ทราบสภาพสถิรธัม– มะประจำสรุปสาม
อัตตาอนิจจวิกลตาม คติธรรมดาผอง
ขอพุทธศาสนิกะชน อนุสนธิตรึกตรอง
โดยนัยและแนวอริยะคลอง ปรมัตถะธรรมเทอญ

ว.ช. ประสังสิต
(มหาวิชัย ประสังสิต)
๒๒.๑. ๒๕๑๕

“คุณพ่อของลูก”

ในที่สุดวันนั้นก็มาถึง วันพฤหัสบดีที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘ เวลาประมาณ ๒๓.๒๕ น. คุณพ่อได้จากลูก จากผู้ใกล้ชิด และทุกคนที่รักคุณพ่อไปอย่างสงบ ที่ห้องคนไข้ฉุกเฉิน โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช แม้ว่าเราทุกคนจะได้เตรียมตัวเตรียมใจไว้ล่วงหน้าแล้วว่า คุณพ่ออายุมากแล้ว ซ้ำยังมีโรคประจำตัวอยู่ด้วยย่อมไม่สามารถจะคงทนอยู่ต่อไปได้นาน และถึงแม้จะพยายามปลงและยอมรับว่า เมื่อมีเกิดก็ย่อมมีดับเป็นธรรมดา แต่เมื่อถึงเวลานั้นเข้าจริง ๆ ก็ยากยิ่งที่ใครจะหักห้ามความโศกเศร้าอาลัยได้

เมื่อย้อนนึกถึงและลำดับภาพตอนคุณพ่อเริ่มมีอาการเจ็บป่วย เดือนพฤศจิกายน ๒๕๑๒ เราพากันตกใจ เป็นทุกข์ ห่วงใย เมื่อคุณพ่อเข้าโรงพยาบาลภูมิพล ฯ เป็นครั้งแรกด้วยโรคเบาหวานและอัมพาต สำหรับโรคเบาหวานของคุณพ่อระยะนั้นไม่เป็นที่น่าวิตกนัก แต่อัมพาตได้บั่นทอนจิตใจของคุณพ่อมาก คุณพ่อยังเดินได้ แต่ต้องใช้ไม้เท้า พูดไม่ค่อยชัด และมีอาการอ่อนเพลีย แพทย์ได้ให้คุณพ่อรับการรักษาที่แผนกกายบำบัดหลังจากกลับไปอยู่บ้านแล้ว และคุณพ่อก็มีความอดทนยิ่งต่อการเดินทางระยะประมาณ ๒๐ กิโลเมตร จากบ้านไปที่โรงพยาบาลภูมิพล ฯ ทุกวัน ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี ๒๕๑๒ – ๒๕๑๘ และในช่วงเวลานั้นคุณพ่อได้เข้าโรงพยาบาลอีกหลายครั้ง แต่ไม่มีอาการเป็นที่น่าวิตก อาการของอัมพาตก็ยังทรงอยู่ คุณพ่อเริ่มเดินไม่ได้เมื่อปี ๒๕๑๖ แต่ก็ยังไปรับการรักษาที่แผนกกายบำบัด โรงพยาบาลภูมิพล ฯ เป็นปรกติ จนกระทั่งเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นระยะที่น้ำกำลังท่วมกรุงเทพ ฯ ขนานใหญ่ คุณพ่อก็ต้องเข้าโรงพยาบาลภูมิพล ฯ ด้วยโรคตับอักเสบและ

ปอดบวม แพทย์ต้องให้น้ำเกลือ และต่อมาต้องให้อาหารทางสายยาง อาทิตย์แรกดูยังมีความหวัง แต่พออาทิตย์ที่สองความหวังลางเลือนเมื่อคุณพ่อหายใจไม่ออก แพทย์ต้องเจาะคอช่วยหายใจ และความหวังก็ดับวูบลงเมื่อคุณพ่อเข้าไปอยู่ในห้องคนไข้ฉุกเฉินในอาทิตย์ที่สามจนสิ้นลมหายใจในที่สุด

ลูก ๆ ยังจำภาพของคุณพ่อเมื่อ ๓๐ – ๔๐ ปีก่อนโน้นได้ดี คุณพ่อเดินเร็ว หลังตรง เสียงดัง ลักษณะของทหารโดยแท้ แม้เมื่อคุณพ่อเกษียณอายุแล้ว ก่อนป่วยเป็นอัมพาต คุณพ่อก็ยังเดินเร็ว และตัวตรงเหมือนเมื่อยังหนุ่ม ลูกชอบเห็นคุณพ่ออยู่ในเครื่องแบบปกติขาว รู้สึกว่าช่างสง่างามจริง ๆ ชอบฟังคุณพ่อเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดกับคุณพ่อในอดีต เช่นเรื่องคุณพ่อไปอำนวยการสร้าง *ประตูชัยสมรภูมิ* ที่อรัญประเทศ คราวสงครามอินโดจีน เมื่อปี ๒๔๘๓ ทำให้คุณพ่อ *ได้รับบำเหน็จถึง ๔ ขั้น* คุณพ่อจะคุยด้วยความภาคภูมิว่า คุณพ่อก็เป็นทหารคนหนึ่งที่ *ผ่านสมรภูมิ* มาแล้ว

ตลอดเวลาเมื่อคุณพ่อยังอยู่ในราชการ หน้าที่การงานของคุณพ่อทำให้ต้องเดินทางออกต่างจังหวัดบ่อย ๆ ต้องเดินทางผ่านพื้นที่ทุรกันดาร ขึ้นเขาและลงห้วย เช่นเมื่อครั้งต้องเดินทางไปมาระหว่าง กรุงเทพ ฯ – เพ็ชรบูรณ์ – ไชยบาดาล – ลพบุรี ระหว่างสงครามอาเซียบูรพา ลูก ๆ จึงไม่ค่อยได้อยู่กับคุณพ่อเท่าใดนัก คุณพ่อเป็นห่วงลูกผู้หญิง จึงได้ส่งเข้าโรงเรียนประจำที่เก่าแก่และมีชื่อเสียง คือโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย มุ่งหวังให้ลูกได้รับการอบรมสั่งสอนที่ดีงาม และยังอุตส่าห์ส่งลูกหญิงสองคนไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษและออสเตรเลีย คุณพ่อพูดว่า "พ่อให้ *การศึกษา* แทนสมบัติเพื่อให้ลูก *ช่วยตัวเอง* ได้ต่อไป" ลูกยังจำคำตักเตือนสั่งสอนของคุณพ่อได้ดี คุณพ่อสอนให้ลูกรู้จัก *กตัญญู รู้คุณ* คน คุณพ่อเองแสนจะกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ และหาทางตอบแทนบุญคุณอย่างไม่มีที่สิ้นสุด คุณพ่อพร่ำสอนให้เป็นผู้ตั้งอยู่ในความ *ไม่ประมาท*

ให้ดำรงและดำเนินชีวิตอยู่อย่าง *มีเกียรติ* คือไม่เบียดเบียนใคร และไม่ประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสียวงศ์ตระกูล ซึ่งลูก ๆ ก็กำลังพยายามอย่างเป็นที่สุด คุณพ่อเป็นผู้ที่ชอบคติธรรมและคติโบราณ ได้เก็บรวบรวมไว้หลายบท ลูก ๆ จึงขอนำลงเพื่อระลึกถึงคุณพ่อ

ขอดวงวิญญาณของคุณพ่อจงไปสู่ที่สุคติเถิด

ด้วยความรักจากลูก

คติธรรม

ถ้าท่านมีความพอดี ท่านจะเป็นเศรษฐีในเรือนยาจก
ถ้าท่านมีแต่ความมงก ท่านจะเป็นยาจกในเรือนเศรษฐี
ถ้าท่านมีเมตตาจิต ท่านจะมีญาติมิตรทั่วบ้าน
ถ้าท่านคิดถึงแต่ความหลัง ท่านจะพบรังแห่งความเศร้า
ถ้าท่านมีแต่ความมัวเมา ท่านจะพบความปวดร้าวภายหลัง
ถ้าท่านทำดีเพื่อเด่น ท่านจะถูกเขม่นจากญาติมิตร
ถ้าท่านทำความดีเพื่อน้ำจิต ท่านจะมีชีวิตอยู่อย่างสบาย
ถ้าท่านหวังพึ่งแต่คนอื่น ท่านจะต้องกล้ำกลืนแต่น้ำตา
ถ้าท่านรู้จักใช้เวลา ชีวิตท่านจะมีค่ากว่านี้

พระราชวินยาภรณ์
วัดเจดีย์หลวง เชียงใหม่

อันคนดี มิใช่ดี ด้วยมีทรัพย์
มิใช่นับ พงศ์พรรณ ขันษา
คนดีนี้ ดีด้วยการ- งานนานา
ที่อุตส่าห์ ตั้งใจ ใฝ่ต่องาน
กตัญญู รู้คุณท่าน สำคัญนัก
นี้เป็นหลัก คนดี มีครบถ้วน
ตอบแทนท่าน ให้งาม ตามสมควร
คนดีล้วน ใจมั่น กตัญญู

พระธรรมโกศาจารย์

คติโบราณ

เสือพี่เพราะป่าป้อง　　ปีดกัน
ป่ารกเพราะเสือยัน　　ยึดไว้
ดินดีเพราะหญ้าชัน　　ชูครอบ คลุมนา
หญ้าจะงอกงามได้　　เนื่องด้วย ดินดี

นารีศิริล้ำ　　เลอโฉม
สินทรัพย์จะประโลม　　รอบล้อม
นารีฉวีโทรม　　ขี้เหล่
ประพฤติดีเพียบพร้อม　　จักล้ำ งามโฉม
บุรุษรวยทรัพย์นั้น　　แลนา
จักประสบภริยา　　ลักษณ์ล้ำ
ถ้าจนแต่วิชา　　มีมาก
วิทยจะชูค้ำ　　แข่งพ้น คนรวย.

เห็นว่าข้างนอกนั้น　　สุกใส
เป็นช่องโพรงข้างใน　　ห่อนรู้
ดูแล้ววินิจฉัย　　เสียก่อน
จงจดจำกระทู้　　เพื่อได้ ไตร่ตรอง
ดูช้างนั้นท่านให้　　ดูหาง
หากว่าดูนวลนาง　　ท่านเน้น
ดูแม่แห่งสุรางค์　　ด้วยเถิด ท่านนา
อีกอย่างอย่าควรเว้น　　เรื่องนั้น การครัว

หูกะทะ ตาไม้ไผ่
นอนพร้อมไก่ ตื่นพร้อมวัว

ข้างนอกขรุขระแล้ว อย่าเชือน เฉยพ่อ
ในอาจเด่นดั่งเดือน ก็ได้
โบราณท่านจึงเตือน สติ ไว้นา
พิศเพ่งรอบคอบไว้ แน่แล้ว จึงวาง

ขนุนทุเรียนนอกนั้น หนามหนา
แต่รสในโอชา เลิศแล้ว
การใดพิจารณา ถ้วนถี่
โชคจะถึงบ่แคล้ว ถูกต้อง ผ่องใส

นอนสูงจงคว่ำหน้า มองลง
นอนต่ำเงยหน้าตรง สู่ฟ้า
ทั้งนี้เพื่อประสงค์ ทราบเหตุ ภัยพ่อ
เห็นก่อนภัยไม่กล้า ชิดใกล้ กายเรา

อดนอนท่านบอกไว้ นานตาย
อย่าง่วงอย่าตื่นสาย เกียจคร้าน
เมียวอนยั่วยิ้มพราย มากผิด เคยนา
สองเรื่องนี้อาจสร้าง ทุกข์ให้ ใส่ตน

คำนำ

เหตุจูงใจที่ต้องพิมพ์เรื่องราวเกี่ยวกับ เงินช่วยพิเศษ และเงินบำเหน็จตกทอดของข้าราชการ ในครั้งนี้ ก็เพื่อประสงค์ที่จะให้เป็นประโยชน์แก่ทายาทผู้มีสิทธิในเงินดังกล่าว ในเมื่อข้าราชการไม่ว่าจะเป็น บิดา มารดา สามี ภริยา หรือบุตรของตน ที่ถึงแก่กรรมไปแล้ว ได้ทราบถึงสิทธิต่าง ๆ ที่ควรจะได้รับ ตลอดจนข้อควรปฏิบัติของข้าราชการ ซึ่งถือว่าเป็นผู้ก่อให้เกิดสิทธินั้น ควรจะเตรียมการอย่างไรไว้เสียแต่เนิ่น ๆ จะได้ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ทายาทในภายหลัง

เรื่องที่จะกล่าวนี้ มุ่งเฉพาะ เงินช่วยพิเศษและเงินบำเหน็จตกทอดเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากโดยปกติทั่ว ๆ ไปแล้ว ข้าราชการทุกนายไม่ว่าจะเป็น ข้าราชการประจำ หรือข้าราชการบำนาญ เมื่อถึงแก่กรรมไปแล้ว เงินที่ทายาทจะได้รับ ก็คือเงินช่วยพิเศษ กับเงินบำเหน็จตกทอดเป็นส่วนใหญ่ สำหรับเงินอื่น ๆ เช่น บำนาญพิเศษ เป็นต้น จะไม่กล่าวถึง เพราะมีรายละเอียดมาก

อนึ่ง ขอเรียนให้ทราบว่า หนังสือที่เป็นรูปเล่มขึ้นมานี้ ก็เพราะได้รับความกรุณาจากท่าน พล.ต. เทียนไชย กาญจนวิสุทธิ์ รองเจ้ากรมการเงินกลาโหมฝ่ายบริหาร ที่ได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนได้มอบหนังสือ ความรู้เรื่อง เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ ฯลฯ ให้มาเพื่อเป็นหลักฐานในการค้นคว้าอ้างอิง ทายาทของ พ.อ. บุร เชิดบุญชาติ ทุกคนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วย

น.อ. วิวัฒน์ สุทธิสรโยธิน

บทที่ ๓
ว่าด้วย เงินช่วยพิเศษ

ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการจ่ายเงินเดือน เงินปี บำเหน็จ บำนาญ และเงินอื่น ในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๐๕ (และที่แก้ไข ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๐๖)

ฯลฯ

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

"เงินเดือน" หมายความรวมถึง เงินเพิ่มค่าวิชา เงินเพิ่มสำหรับการสู้รบ เงินเพิ่มประจำตำแหน่งที่ต้องผ่าอันตรายเป็นปกติ เงินเพิ่มผู้ปกครองโรงเรียนตำรวจ เงินยังชีพข้าราชการบางจังหวัดภาคใต้ และเงินอื่นที่กระทรวงการคลังกำหนดให้เบิกจ่ายในลักษณะเงินเดือน

"บำเหน็จ" หมายความว่า บำเหน็จตามกฎหมายว่าด้วย บำเหน็จบำนาญข้าราชการและหมายความรวมถึงเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญ

"บำนาญ" หมายความว่า บำนาญตามกฎหมายว่าด้วย บำเหน็จบำนาญข้าราชการและหมายความรวมถึง เบี้ยหวัด ที่มีกำหนดจ่ายเป็นรายเดือน

"ข้าราชการ" หมายความว่า บุคคลซึ่งรับราชการโดยได้รับเดือนจากงบประมาณรายจ่ายประเภทเงินเดือน

ฯลฯ

มาตรา ๒๑ ภายใต้บังคับ มาตรา ๒๒ และ มาตรา ๒๓ ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างรับราชการ ให้จ่ายเงินเดือนจนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ให้จ่ายเงินอีกจำนวนหนึ่งเรียกว่าเงินช่วยพิเศษ เป็นจำนวนสามเท่าของอัตราเงินเดือน

ที่ถือจ่ายอยู่เมื่อถึงแก่ความตาย ในกรณีอาศัยเบิกในอัตราที่สูงกว่าให้ถือเงินเดือนตามอัตราที่รับจริงเป็นเกณฑ์คำนวณเงินช่วยพิเศษ

มาตรา ๒๒ ข้าราชการซึ่งถูกสั่งพักราชการ ผู้ใดตายก่อนคดี หรือกรณีถึงที่สุด ถ้าเจ้ากระทรวงพิจารณา และวินิจฉัยตามกฎหมายว่าด้วย เงินเดือนของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการ หรือระเบียบข้อบังคับที่กระทรวงกลาโหมได้กำหนดขึ้นโดยได้รับความตกลงจากกระทรวงการคลังแล้วให้ได้รับเงินเดือนระหว่างพักราชการเท่าใด ให้จ่ายเงินเดือนตามจำนวนที่วินิจฉัยให้จนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย นอกจากนี้ **ให้จ่ายเงินช่วยพิเศษให้อีกจำนวนหนึ่ง เป็นจำนวนสามเท่าของเงินเดือนนั้น**

ความในวรรคก่อน ให้ใช้บังคับในกรณีข้าราชการที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๒๓ ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างขาดหรือหนีราชการ หรือข้าราชการวิสามัญชั่วคราวผู้ใดตาย ให้จ่ายเงินเดือนให้เพียงวันสุดท้ายที่ผู้นั้นมาปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยจ่ายให้ตามส่วนของจำนวนวันในเดือนนั้น และ**ไม่มีการจ่ายเงินช่วยพิเศษ**

มาตรา ๒๔ เงินเดือนที่จ่ายตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ หรือ มาตรา ๒๓ เป็นทรัพย์สินของผู้ตายในขณะตาย และให้จ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิ ควรได้ตามกฎหมายว่าด้วยครอบครัวและมรดก

เงินช่วยพิเศษ ตามมาตรา ๒๑ หรือ มาตรา ๒๒ **ให้จ่ายแก่บุคคลซึ่งข้าราชการผู้ตายได้แสดงเจตนาระบุไว้เป็นหนังสือ ตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด**

ถ้าข้าราชการผู้ตายมิได้แสดงเจตนาระบุไว้ตามวรรคสอง หรือบุคคลซึ่งข้าราชการผู้ตายได้แสดงเจตนาระบุไว้ได้ตายไปเสียก่อน ก็ให้จ่ายแก่บุคคลตามลำดับก่อนหลัง ดังต่อไปนี้

(๑) คู่สมรส

(๒) บุตร

(๓) บิดามารดา

(๔) ผู้อยู่ในความอุปการะของผู้ตาย ตามกฎหมายว่าด้วย บำเหน็จ บำนาญข้าราชการ

(๕) ผู้อุปการะ ผู้ตาย ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

เมื่อปรากฏว่ามีบุคคลในลำดับก่อนดังกล่าวในวรรคสาม **บุคคลนั้นมีสิทธิรับเงินช่วยพิเศษแต่ในลำดับเดียว** ผู้ที่อยู่ในลำดับถัดไปไม่มีสิทธิได้รับเงินช่วยพิเศษ

ถ้าบุคคลดังกล่าวข้างต้น **ไม่มีตัวมาขอรับภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่**วันที่ข้าราชการผู้นั้นตาย **การจ่ายเงินช่วยพิเศษก็เป็นอันไม่ต้องจ่าย**

ในกรณีที่ทางราชการ มีความจำเป็น**ต้องเข้าเป็นผู้จัดการศพข้าราชการผู้ตาย** เพราะไม่มีผู้ใดเข้าจัดการศพในเวลาอันสมควร **ก็ให้ทางราชการหักค่าใช้จ่ายจากเงินช่วยพิเศษ** ที่ต้องจ่ายตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้เท่าที่จ่ายจริง **และมอบส่วนที่เหลือให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับ**

ฯลฯ

มาตรา ๓๗ ผู้ได้รับหรือมีสิทธิได้รับบำนาญถึงแก่ความตาย **ให้จ่ายบำนาญให้จนถึงวันที่ถึงแก่ความตาย** นอกจากนี้**ให้จ่ายเงินให้อีกจำนวนหนึ่ง** เรียกว่า**เงินช่วยพิเศษเป็นจำนวนหนึ่งเท่าของบำนาญรายเดือน** แต่ในกรณีที่ผู้รับบำนาญตกทอด หรือ บำนาญพิเศษในฐานเป็นทายาท ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่ในอุปการะ ถึงแก่ความตาย ไม่มีการจ่ายเงินช่วยพิเศษ

ให้นำความใน**มาตรา ๒๔** มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ฯลฯ

บทที่ ๒
ว่าด้วยบำเหน็จตกทอด

ตามพระราชบัญญัติ บำเหน็จ บำนาญ ข้าราชการ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๐๒ ซึ่งใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้ยกเลิกบำนาญตกทอด เปลี่ยนเป็นบำเหน็จตกทอด ส่วนผู้ที่ได้รับบำนาญตกทอดอยู่ก่อนวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๒ ก็คงรับไปตามเดิมจนกว่าจะหมดสิทธิ หลักเกณฑ์และเงื่อนไข ของบำเหน็จตกทอดมีดังต่อไปนี้ :–

๑. ข้าราชการผู้ใดตายในระหว่างรับราชการอยู่ หรือ ทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดตาย ถ้าความตายนั้นมิได้เกิดขึ้นเนื่องจากประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงของตนเอง ก็ให้จ่ายเงินบำเหน็จตกทอด เป็นจำนวนเท่ากับเงินเดือน เดือนสุดท้ายคูณด้วยปีเวลาราชการ ให้แก่ทายาทหรือ ผู้อุปการะ ผู้อยู่ในอุปการะแล้วแต่กรณี ตามส่วนกำหนดไว้

๒. ผู้ได้รับบำนาญปกติอยู่ หรือ ผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติ หรือ ผู้ได้รับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ ถึงแก่ความตาย ให้จ่ายเงินบำเหน็จตกทอด เป็นจำนวนสามสิบเท่าของบำนาญรายเดือนที่ได้รับ หรือมีสิทธิได้รับนั้น ให้แก่ ทายาท หรือผู้อุปการะ ผู้อยู่ในอุปการะ แล้วแต่กรณี ตามส่วนที่กำหนดไว้

๓. การคำนวณบำเหน็จตกทอดนี้ ถ้ารายใดได้ผลเป็นยอดเงินบำเหน็จตกทอด ไม่ถึงสามพันบาท ก็ให้จ่ายเป็นเงินบำเหน็จตกทอดสามพันบาท

๔. ผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินบำเหน็จตกทอด

– บำเหน็จตกทอดไม่เป็นมรดก ตามกฎหมายมรดก หรือ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖ เพราะไม่ใช่ทรัพย์สินที่ผู้ตายมีอยู่ในขณะตาย การที่รัฐบาลบัญญัติให้บำเหน็จตกทอดนั้น เป็นการให้สิทธิที่จะได้รับเงินช่วยเหลือ

แก่ทายาท ผู้อุปการะ หรือ ผู้อยู่ในอุปการะโดยตรง **หาได้ให้เป็นสิทธิ เป็นทรัพย์แก่ข้าราชการผู้ตายไม่**

– นอกจากนี้ กฎหมายบำเหน็จบำนาญยังบัญญัติว่า สิทธิในบำเหน็จบำนาญ **เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไม่ได้** ซึ่งแสดงว่า ผู้มีสิทธิได้รับ บำเหน็จตกทอดจะสละสิทธิในส่วนของตน เพื่อไปจ่ายให้แก่คนอื่นไม่ได้ **ถ้าสละสิทธิในส่วนของตนก็ตกเป็นรายได้ของแผ่นดินไป**

– ผู้มีสิทธิที่จะได้รับบำเหน็จตกทอด แบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ.–

ก. ทายาท

ข. ผู้อุปการ หรือ ผู้อยู่ในอุปการ

ถ้ามีบุคคลประเภท ก. อยู่แม้แต่คนใดคนหนึ่งแล้ว บุคคลประเภท ข. ไม่มีสิทธิจะได้รับบำเหน็จตกทอด (ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะทายาทเท่านั้น)

– **ทายาท** ทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดมีดังนี้.–

ก. **บุตร** หมายถึงบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายในวันที่ข้าราชการผู้นั้นตาย คำว่า "บุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย" นี้มีหลายกรณี กล่าวคือ

๑.) บุตรจริง ๆ ที่เกิดจากภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายในวันที่ข้าราชการผู้นั้นตาย รวมทั้งบุตรที่ยังอยู่ในครรภ์มารดา ถ้าคลอดออกมาภายใน ๓๑๐ วัน นับตั้งแต่วันที่บิดาถึงแก่ความตายและบุตรนั้นยังมีชีวิตอยู่

๒.) บุตรที่บิดาจดทะเบียนรับรอง หมายถึงที่เกิดจากภริยาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่บิดาได้ไปจดทะเบียนรับรองบุตรไว้ที่อำเภอ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๖

๓.) บุตรที่ศาลพิพากษาว่า เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายก่อนที่ข้าราชการผู้นั้นตาย

๔.) บุตรที่เกิดในระหว่างที่บิดามารดาจดทะเบียนสมรสกัน และทะเบียนสมรสนั้นศาลยังมิได้พิพากษาว่าเป็นโมฆะ บุตรนี้จะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย ถึงแม้ว่าภายหลังศาลจะสั่งให้ทะเบียนสมรสนั้นเป็นโมฆะก็ตาม แต่บุตรก็ยังเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายตลอดไป

๕.) บุตรบุญธรรม ที่ได้จดทะเบียนรับรองบุตรบุญธรรม ตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์

สำหรับ**บุตรที่ขอมาเลี้ยง** และมิได้จดทะเบียนรับเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมาย แต่ได้นำไปลงในทะเบียนบ้านว่า เป็นบุตรของตัวเองที่เกิดจากภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย**ไม่ถือว่าเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย** และ**ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด เรื่องนี้ทราบได้จากผู้มีสิทธิด้วยกันเอง หรือผู้มีส่วนได้เสีย จะเป็นผู้โต้แย้งสิทธิขึ้น**

กรณีมารดาเป็นผู้ก่อให้เกิดสิทธิรับบำเหน็จตกทอด **บุตรที่เกิดจริง ๆ** ถือ**เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าจะมิได้เกิดจากสามีชอบด้วยกฎหมาย** ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๒๕

๖.) บุตรที่พิการทุพพลภาพ แม้จะมีอายุเกินยี่สิบปีบริบูรณ์แล้วก็ตาม ถือเป็นทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดตามข้อนี้

ข. **สามีหรือภริยา** หมายความว่าเช่นเดียวกับบุตร คือ ต้องเป็นสามี หรือภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย ในวันที่ข้าราชการผู้นั้นตาย

ภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายมี ๒ กรณี คือ.–

๑.) ภริยาที่สมรสก่อนการประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ บรรพ ๕ คือ ก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงว่าได้อยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยาโดยเปิดเผยเป็นประจักษ์ชัดแจ้ง หรือมีบุตรด้วยกัน และบุตรนั้นเกิดก่อนหรือภายใน ๓๑๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ แล้วก็ถือว่าเป็นภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายทุกคน **มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด ๑ ส่วน** โดยเฉลี่ยแบ่งเท่า ๆ กัน

๒.) ภริยาที่สมรสหลังจากที่ได้ประกาศใช้ ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ บรรพ ๕ แล้ว จะต้องจดทะเบียนสมรสจึงจะถือว่าเป็นภริยาชอบด้วยกฎหมาย และจะมีเพียงคนเดียวเท่านั้น ที่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด ถ้าเกิดกรณีจดทะเบียนซ้อนกันหลายรายจะต้องให้ศาลเป็นผู้พิพากษาว่าทะเบียนสมรสของผู้ใดเป็นโมฆะ

หากปรากฏว่า สามี **มีภริยาทั้งสองกรณี** คือ มีภริยาก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ และหลังวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ซึ่งได้จดทะเบียนสมรสกันถูกต้องตามกฎหมาย จะถือว่าผู้ใดเป็นภริยาชอบด้วยกฎหมาย และมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดนั้น ในทางปฏิบัติจะให้ไปดำเนินคดีกันที่ศาล เพื่อเพิกถอนการสมรส ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสีย

ค. **บิดามารดา** ต้องเป็นบิดาและมารดาที่ให้กำเนิด มิใช่เป็นบิดามารดาบุญธรรม เพราะบิดามารดาบุญธรรมไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดของบุตรบุญธรรม สำหรับมารดาผู้ให้กำเนิดนั้น ถือว่าเป็นมารดาที่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ตายเสมอ ส่วนบิดาต้องเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมายของผู้ตาย จึงจะมีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอด มี ๒ กรณี คือ.–

๑.) บิดาที่สมรสกับมารดาก่อนประกาศใช้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ถือว่าเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมาย

๒.) บิดาที่สมรสกับกับมารดาหลังประกาศใช้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ จะเป็นบิดาชอบด้วยกฎหมายต้องจดทะเบียนสมรส กับมารดาก่อนวันที่บุตรตาย

๕. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ่ายเงินบำเหน็จตกทอด

– หลักเกณฑ์การแบ่งจ่าย จำนวนเงินบำเหน็จตกทอดที่คำนวณได้นั้น เป็นยอดรวมของแต่ละรายที่มีผู้มีสิทธิ ตาม ข้อ ๔ จะได้รับ ถ้าผู้มีสิทธิได้รับมีเพียงคนเดียว ก็จะได้รับไปทั้งจำนวน ไม่ว่าจะเป็นทายาท หรือผู้อุปการะ หรือผู้อยู่

ในอุปการะ แล้วแต่กรณี แต่ถ้าผู้มีสิทธิได้รับมีจำนวนตั้งแต่สองคนขึ้นไป กฎหมายกำหนดให้แบ่งจ่าย ตามเกณฑ์ดังนี้.–

ก. **กรณีเป็นทายาทของผู้ตาย**

๑.) **บุตรให้ได้รับสองส่วน** แต่ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่**สามคนขึ้นไป ให้ได้รับสามส่วน**

๒.) สามี หรือ ภริยาให้**ได้รับหนึ่งส่วน**

๓.) บิดามารดา หรือ บิดา หรือมารดา ที่ยังมีชีวิตอยู่**ให้ได้รับหนึ่งส่วน**

ข. **กรณีเป็นผู้อุปการะหรือเป็นผู้อยู่ในอุปการะของผู้ตาย** ให้กำหนดส่วนเท่ากัน (รายละเอียดจะไม่กล่าวถึง)

– **เงื่อนไขการจ่ายเงิน** การจ่ายบำเหน็จตกทอด **จ่ายเป็นก้อนครั้งเดียว** คงมีเงื่อนไขแต่เฉพาะกรณี **เป็นบุตรเท่านั้น** บุตรที่มีอายุยังไม่ครบยี่สิบปีบริบูรณ์ ในวันที่ข้าราชการผู้นั้นตาย มีสิทธิได้รับทุกคน **ส่วนบุตรที่มีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว ไม่มีสิทธิได้รับ** เว้นแต่ ๓ กรณี ดังต่อไปนี้ที่มีสิทธิได้รับ

ก. กำลังศึกษาอยู่ในชั้นเตรียมอุดมศึกษา หรือ ชั้นการศึกษา ที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่าชั้นเตรียมอุดมศึกษา

ข. กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอุดมศึกษา หรือ ชั้นการศึกษาที่ทางราชการรับรองให้เทียบเท่าชั้นอุดมศึกษา

ทั้งสองกรณีนี้ **ต้องมีอายุไม่เกิน ๒๕ ปีบริบูรณ์**

ค. เป็นบุตรที่พิการทุพพลภาพอยู่ในวันที่ข้าราชการผู้นั้นตาย **แม้จะมีอายุเกิน ๒๐ ปีบริบูรณ์** แล้วก็ตาม **มีสิทธิได้รับบำเหน็จตกทอดในฐานะทายาท** กรณีนี้ต้องมีใบแสดงความเห็นแพทย์ ซึ่งแสดงว่าพิการ ทุพพลภาพมาแต่เมื่อใด

บทที่ ๓
ข้อควรปฏิบัติของตัวผู้ก่อให้เกิดสิทธิ

– ควรได้มีการตรวจสอบสมุดประวัติของตนเองในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ ในครั้งแรกควรตรวจสอบดูว่า เจ้าหน้าที่ทำประวัติ ได้กรอกข้อความตามรายการต่าง ๆ ถูกต้องตามความจริงหรือไม่ และต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง ที่จะต้องลงในประวัติ เช่น การถึงแก่กรรมของบิดามารดา การสมรส การมีบุตร การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม ฯลฯ ก็จะต้องทำเป็นหนังสือพร้อมทั้งแนบเอกสาร หลักฐาน ขอเพิ่มเติมในสมุดประวัติ และควรจะได้มีการตรวจสอบประวัติ อย่างน้อย ๒–๓ ปี ต่อหนึ่งครั้ง เพื่อดูว่าเจ้าหน้าที่ได้ลงประวัติตามรายการที่เปลี่ยนแปลง ตลอดจนการเลื่อนยศ ชั้นเงินเดือนหน่วยที่รับราชการ (กรณีการย้ายหน่วย) เวลาราชการทวีคูณ ฯลฯ ไว้ถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

– กรณีที่เคยรับราชการต่างกระทรวง หรือมีการโอน การย้าย หรือ กรณีพิเศษอื่น ๆ ควรนำสำเนาหลักฐานเหล่านี้แนบไว้กับสมุดประวัติในขณะนั้น ทั้งนี้ เพื่อทายาท จะได้ไม่ต้องยุ่งยากไปค้นหา หากปล่อยไว้เป็นเวลานาน หลักฐานต่าง ๆ อาจสูญหายไปได้ ถ้าไม่มีหลักฐานการโอนการย้ายแล้ว กระทรวงการคลังจะถือว่าเป็นการลาออกจากสังกัดเดิม เป็นผลให้ต้องตัดเวลาราชการ

– ควรทำหนังสือให้เจ้าหน้าที่สมุดประวัติ ได้ตรวจสอบรายการรับเงินเดือนในบัตรเงินเดือนกับรายการรับเงินเดือนตามที่ลงไว้ในสมุดประวัติ ในครั้งแรกควรส่งทยอยไปตรวจสอบ และต่อไปอาจจะเป็น ๓–๕ ปีต่อครั้ง เมื่อถึงคราวที่ข้าราชการ

ตายหรือลาออกจะช่วยลดเวลาในการตรวจสอบเงินเดือนตอนหลัง ซึ่งจะรวดเร็วขึ้น เหมาะสำหรับผู้ที่มีการย้ายหน่วย

– หลักฐานการเป็นทายาท ควรได้จัดทำไว้ให้เรียบร้อยเสียตั้งแต่ยังมีชีวิตอยู่ เช่นทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส ทะเบียนหย่า สำเนามรณบัตร ในกรณีที่ บิดามารดาถึงแก่กรรมไปก่อนแล้ว ทะเบียนการรับรองบุตร หนังสือรับรองการเป็นทายาท ฯลฯ

กรุงสยามการพิมพ์ ๙-๑๐ ถนนราชบพิธ กรุงเทพฯ โทร. ๒๒๕๑๗๖-๙ นายจุมพล เชษฐพงศ์พันธุ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๓